

Γράφει ο ψυχολόγος **Ηλίας Νταγλαράκης**

Σήμερα τα παιδιά διακόπτουν τη μελέτη τους για να παρακολουθήσουν ακινητοποιημένα,



μπροστά στον τηλεοπτικό δέκτη, το πρόγραμμα της αρεσκείας τους. Για τα περισσότερα παιδιά η χαρά και η δημιουργική ενασχόληση με το παιχνίδι που ενεργοποιεί ταυτόχρονα την κινητικότητα του σώματος και του πνεύματος, έχει αντικατασταθεί σε μεγάλο βαθμό από την παρακολούθηση των τηλεοπτικών προγραμμάτων. Σύμφωνα με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε, το 60% των παιδιών παρακολουθούν τηλεόραση 1,5 ώρα την ημέρα ενώ το 20% βλέπει περισσότερο από τρεις ώρες τις καθημερινές. Μόνο το 25% του δείγματος περιορίζεται στην παρακολούθηση της παιδικής ζώνης εκπομπών. Η ανάγκη για παραγωγή ποιοτικών και παιδαγωγικών εκπομπών που θα αποσκοπούν στο να κάνουν τα παιδιά τηλεθεατές με κριτικό πνεύμα είναι μεγάλη. Η καθήλωση του παιδιού επί ολόκληρες ώρες, κάθε μέρα, μπροστά στη τηλεόραση, έχει δυσμενείς επιπτώσεις πάνω στον ενάλωτο και αναπτυσσόμενο οργανισμό του καθώς η τηλεόραση:



1. Ευθύνεται για την παθητικότητα και την πνευματική υποτονία του παιδιού. Το παιδί υφίσταται το βομβαρδισμό των εικόνων χωρίς δυνατότητα απόκρισης και έτσι καθίσταται παθητικός καταναλωτής μηνυμάτων.
2. Χαρακτηριστικό της τηλεόρασης είναι η αληθοφάνειά της. Τα παιδιά, ιδιαίτερα της μικρής ηλικίας, δυσκολεύονται να πραγματοποιήσουν τη διάκριση ανάμεσα στην πραγματικότητα και το μύθο και κολυμπούν κυριολεκτικά, σε ένα κινηματογραφικό κόσμο.
3. Η παρακολούθηση της τηλεόρασης δυσχεραίνει τη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού, γιατί δεν απαιτεί καμία λεκτική συμμετοχή παρά μόνο μια παθητική δεκτικότητα.

4. Η τηλεόραση μπορεί να περιορίσει τις ζωτικές πνευματικές και σωματικές δραστηριότητες του παιδιού. Το παιδί ασκεί και καλλιεργεί τη φαντασία του μέσα από δικές του δραστηριότητες και όχι μέσα από αυτές που του προσφέρει η τηλεόραση.



5. Από στατιστικά δεδομένα και ανεξάρτητα από την ποιότητα των εκπομπών, τα παιδιά που βλέπουν πολλή τηλεόραση διαβάζουν λιγότερο, παίζουν λιγότερο και παρουσιάζουν μεγαλύτερη τάση για παχυσαρκία από τα υπόλοιπα παιδιά.

6. Η ταυτόχρονη παρουσία εικόνας και ήχου δυσκολεύει το παιδί να αντιληφθεί την ολότητα του μηνύματος, γιατί πρέπει να είναι σε θέση να προσλαμβάνει τις πληροφορίες που έρχονται και από τις δύο πηγές. Μια ανεπάρκεια σε έναν από τους δυο αυτούς τομείς μπορεί να παραμορφώσει εντελώς το νόημα.

7. Η τηλεόραση παράγει βία και την εισάγει στα σπίτια. Το μέσο παιδί των αναπτυγμένων χωρών υπολογίζεται ότι παρακολουθεί τουλάχιστον 15.000 φόνους στην τηλεόραση κατά τη διάρκεια των σχολικών του χρόνων.



8. Το περιεχόμενο των διαφημίσεων που προβάλλονται από την τηλεόραση επηρεάζει βαθιά τις συμπεριφορές, τις πεποιθήσεις και τις πράξεις των παιδιών ενώ ταυτόχρονα ενισχύει τον καταναλωτισμό τους.

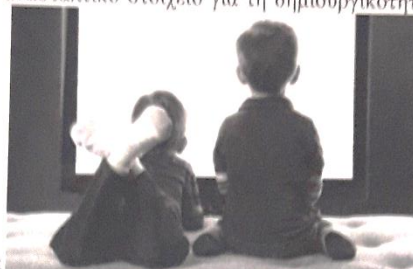
9. Η τηλεόραση έχει ενοχοποιηθεί ότι προωθεί την παθητικότητα και αποθαρρύνει τη δημιουργικότητα και τη φαντασία του παιδιού.

Οι έρευνες τονίζουν με έμφαση ότι η επέμβαση των γονέων καθώς και του σχολείου μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να μάθουν να διαβάζουν την τηλεόραση και να τα καταστήσουν οπτικά



εγγράμματα, ώστε να την κριτικάρουν και να την ελέγχουν. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα μικρά παιδιά φαίνεται να ωφελούν περισσότερο τη δημιουργικότητα και τη φαντασία, ως αποτέλεσμα, ίσως, του αργού ρυθμού και της στενής συνεργασίας των ακουστικών και οπτικών μέσων.

Είναι ακόμα ασαφές, αν το ανασταλτικό στοιχείο για τη δημιουργικότητα είναι η ανικανότητα



του τηλεθεατή να αναλύει τα οπτικά θέματα και να τα επεξεργάζεται περαιτέρω, με αυτάρκεια. Πιθανόν, όπως εικάζουν οι περισσότεροι μελετητές, να μπλοκάρεται η δημιουργική δύναμη της φαντασίας, επειδή η τηλεόραση παρουσιάζει έναν καταιγισμό εικόνων, που συγχωνεύονται τόσο πολύ με τη γλώσσα, έτσι ώστε δεν παραμένει πλέον θέση για προσωπικές διευκρινίσεις και επεξεργασίες.

Οι γονείς, καλό είναι, να μην προσπαθήσουν να «πάνε κόντρα» στα παιδιά τους σχετικά με την τηλεόραση. Είναι ένα «παιγίδι», από το οποίο θα βγούνε χαμένοι. Ας παροτρύνουν τα παιδιά τους να διαβάσουν βιβλία, να παίζουν και να ακούνε ραδιόφωνο. Τα παιδιά έχουν ανάγκη να ενεργοποιήσουν τη φαντασία τους και παράλληλα να αναπτύξουν την δημιουργικότητα τους.

(Από ιστοσελίδα στο διαδίκτυο)